

Brüssel, 6. oktoober 2017
(OR. en)

12802/17

Institutsioonidevahelised

dokumendid:
2016/0131 (COD)
2016/0132 (COD)
2016/0133 (COD)
2016/0222 (COD)
2016/0223 (COD)
2016/0224 (COD)
2016/0225 (COD)

ASILE 64
ASIM 110
CSC 219
EURODAC 30
ENFOPOL 441
RELEX 816
CODEC 1501

MÄRKUS

Saatja: Eesistujariik

Saaja: Alaliste esindajate komitee / nõukogu

Komisjoni dok nr: 8715/1/16 REV 1 ASILE 11 CODEC 613
11318/1/16 REV 1 ASILE 28 CODEC 1078
11316/16 ASILE 26 CODEC 1076 + ADD 1
11317/16 ASILE 27 CODEC 1077 + ADD 1 + ADD 2
8765/1/16 REV 1 ASILE 13 EURODAC 3 ENFOPOL 132 CODEC 630
8742/16 ASILE 12 CODEC 619
11313/16 ASIM 107 RELEX 650 COMIX 534 CODEC 1073

Teema: Euroopa ühise varjupaigasüsteemi ja ümberasustamise reformimine

a) Dublin. Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest (uuesti sõnastatud) (esimene lugemine)

b) Vastuvõtutingimused. Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega sätestatakse rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtu nõuded (uuesti sõnastatud) (esimene lugemine)

c) Miinimumnõuded. Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule ning millega muudetakse nõukogu 25. novembri 2003. aasta direktiivi 2003/109/EÜ pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatuse kohta (esimene lugemine)

d) Menetlus. Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse rahvusvahelise kaitse ühine menetlus liidus ja tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2013/32/EL (esimene lugemine)

e) Eurodac. Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse sõrmejälgede võrdlemise Eurodac-süsteem [määruse (EL) nr 604/2013 (millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest)] tõhusaks kohaldamiseks ja ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute tuvastamiseks ning mis käsitleb liikmesriikide õiguskaitseasutuste ja Europoli taotlusi sõrmejälgede andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega õiguskaitse eesmärgil (uuesti sõnastatud)

f) EASO. Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse Euroopa Liidu Varjupaigaametit ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 439/2010 (esimene lugemine)

g) Ümberasustamisraamistik. Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse liidu ümberasustamisraamistik ja muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 516/2014 (esimene lugemine)

= Eduaruanne

I. SISSEJUHATUS

Komisjon esitas 4. mail ja 13. juulil 2016 seitse seadusandlikku ettepanekut Euroopa ühise varjupaigasüsteemi reformimiseks. Sellesse paketti kuuluvad uuesti sõnastatud Dublini ja Eurodaci määrus, Euroopa Liidu Varjupaigaameti loomist käsitleva määruse ettepanek, ELis ühise menetluse loomist käsitleva määruse ettepanek, miinimumnõuete määruse ettepanek, uuesti sõnastatud vastuvõtutingimuste direktiiv ning määruse ettepanek, millega luuakse liidu ümberasustamisraamistik.

Eesistujariik Eesti on jätkanud eespool nimetatud ettepanekute läbivaatamist, mille algatas eesistujariik Madalmaad ning mida jätkasid eesistujariigid Slovakkia ja Malta. Praegune eduaruanne tugineb eelmisele aruandele, mis esitati nõukogule 9. juunil ning mis on esitatud dokumendis 9781/17.

II. DUBLINI MÄÄRUS

Järgides Euroopa Ülemkogu korduvaid üleskutseid teha ELi varjupaigapoliitika valdkonnas edusamme ning tuginedes Malta eesistumisperioodil tehtud tööle, on eesistujariik Eesti jätkanud arutelusid, et jõuda solidaarsuse ja vastutuse põhimõtete tegeliku kohaldamise küsimuses kompromissile. See töö on põhinenud ühisel arusaamisel, et vaja on luua õige tasakaal solidaarsuse ja vastutuse põhimõtete ning edaspidistele kriisidele vastupanuvõime tagamise vajaduse vahel, samuti laialdasel toetusel terviklikule lähenemisviisile, millest Euroopa ühise varjupaigasüsteemi reformimine on vaid üks osa.

Võttes aluseks elemendid, mis tehti Malta eesistumisperioodil kindlaks kui need, milles on eeldatavasti võimalik suures ulatuses kokku leppida, ning elemendid, millega on vaja tööd jätkata, on praegune eesistujariik keskendunud mitmele konkreetsele põhiküsimusele, et kindlustada vajalikku toetust. Kahepoolsetes kontaktides delegatsioonidega on eesistujariik seadnud eesmärgiks kindlustada arusaama kõigist üldiselt stabiilsetest punktides ja leida võimalikult suur ühisosa küsimustes, milles siiani pole kompromissini jõutud. Nendele kontaktidele tuginedes arutatakse küsimust hiljem edasi poliitilisel tasandil, et leida õige tasakaal, mis võimaldaks nõukogu ettevalmistavatel organitel jätkata komisjoni ettepaneku läbivaatamist. Tuleb rõhutada, et kõik praeguse reformi aspektid on omavahel seotud ning kõik pooled peavad tegema kompromisse, et saavutada praeguse Euroopa ühise varjupaigasüsteemi reformimiseks vajalik toetus.

III. VASTUVÕTUTINGIMUSTE DIREKTIIV

Uuesti sõnastatud vastuvõtutingimuste direktiivi ettepaneku vaatas kõigepealt läbi varjupaiga töörühm ja praegu tegelevad sellega JSK nõunikud. Edasiminekut on saavutatud mitmes ettepaneku aspektis. Mõnda küsimust tuleb siiski veel arutada, eelkõige sätteid, mis puudutavad teisest rännet ennetavaid meetmeid, sealhulgas elukoha kindlaksmääramist, kinnipidamist ning materiaalsete vastuvõtutingimuste kitsendamist ja tühistamist, samuti sätteid saatjata alaealiste kohta.

Eesistujariigi eesmärk on saavutada osaline üldine lähenemisviis ning alustada Euroopa Parlamendiga läbirääkimisi esimesel võimalusel.

IV. MIINIMUMNÕUETE MÄÄRUS

Eesti eesistumise ajal saadi COREPERist 19. juulil 2017 volitused Euroopa Parlamendiga läbirääkimiste pidamiseks. Need volitused ei hõlma sätteid, mis sisaldavad ristviiteid Euroopa ühise varjupaigasüsteemi paketi teistele ettepanekutele, ja teatud sätteid, mida tuleb nõukogu ettevalmistavates organites veel arutada, ning eeldatakse, et nendes lepitakse kokku hiljem. Volitused ei käi ka kahe konkreetse küsimuse kohta (pereliikmete määratlus ja uus lisa, milles sätestataks mitmesugune teave, mida tuleb anda rahvusvahelise kaitse saajatele). Eesistujariik kavatseb jätkata nende kahe küsimuse arutamist juba oktoobris, et lisada need enne oma eesistumisperioodi lõppu muudetud volituste hulka.

Kolmepoolsed läbirääkimised Euroopa Parlamendiga algasid 2017. aasta septembris. Esimestes aruteludes toodi muu hulgas esile järgmised tundlikud küsimused: elamislubade staatuse ja kehtivuse pikkuse ühtlustamine, riigisisese kaitse alternatiiv ja selle kohaldamine, pagulasseisundi ja täiendava kaitse seisundi läbivaatamine, rahvusvahelise kaitse saaja võimalus jääda kolmeks kuuks liikmesriigi territooriumile pärast seisundi lõpetamise alusel seisundi äravõtmist (nn ooteaeg). Nendes küsimustes on nõukogu ja Euroopa Parlamendi seisukohad väga erinevad, mistõttu võib oodata keerukaid läbirääkimisi.

Eesistujariigi eesmärk on jõuda aruteludes Euroopa Parlamendiga enne oma eesistumisperioodi lõppu kokkuleppe saavutamisele nii lähedale kui võimalik.

V. MENETLUSE MÄÄRUS

Eesistujariik Eesti viis septembri alguses lõpule kogu varjupaigamenetluse määrust käsitleva ettepaneku esimese läbivaatamise ning alustas samal kuul varjupaiga töörühmas esimeste kompromissettepanekute arutamist. Euroopa Ülemkogu andis 2017. aasta juunis nõukogule selge volituse viia komisjoni varjupaigamenetluse määruse ettepanek turvalise kolmanda riigi käsituse osas kooskõlla Genfi konventsioonist ja ELi esmastest õigusaktidest tulenevate tegelike nõuetega. Et teha kindlaks, kuidas seda volitust kõige paremini täita, korraldas eesistujariik selle küsimuse üle SCIFAs (28. septembril 2017) poliitilise mõttevahetuse. Eesistujariik kavatses järgmise sammuna asjakohased varjupaigamenetluse määruse sätted ümber sõnastada. Eesistujariik kavatses jätkata kompromissettepanekute läbivaatamist ning teha võimalikult palju edusamme üldise lähenemisviisi saavutamiseks.

VI. EURODACI MÄÄRUS

COREPER leppis 15. juunil 2017 kokku laiendatud volitustes Euroopa Parlamendiga läbirääkimiste pidamiseks, kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonis toimus hääletus 30. mail 2017 ning läbirääkimised nõukogu ja Euroopa Parlamendi vahel uuesti sõnastatud EURODACi määruse üle algasid 2017. aasta septembris. Kui nõukogu ja parlamendi seisukohad on uuesti sõnastatud määruse enamiku sätete suhtes küllaltki sarnased, siis õiguskaitseasutuste juurdepääs Eurodac-süsteemile, andmete säilitamise perioodid ja alaealisi käsitlevad erisätted võivad põhjustada eeldatavasti keerukamaid läbirääkimisi. Mõlemad kaasseadusandjad soovivad selles eelnõus enne praeguse eesistumisperioodi lõppu kokkuleppele jõuda.

Mis puudutab ümberasustatud isikute andmete lisamist Eurodac-süsteemi, siis eesistujariik esitab nõukogu ettevalmistavatele organitele sõnastusettepanekud, et saada lõplik volitus läbirääkimisteks Euroopa Parlamendiga.

VII. EUROOPA LIIDU VARJUPAIGAAMETI MÄÄRUS

Pärast seda, kui nõukogu oli 20. detsembril 2016 osalises üldises lähenemisviisis kokku leppinud, alustas eesistujariik Malta Euroopa Parlamendiga läbirääkimisi 2017. aasta jaanuaris. Arvukate tehniliste koosolekute ja kolmepoolsete kohtumiste tulemusena jõudis eesistujariik Malta 28. juuni kolmepoolisel kohtumisel teksti regulatiivosas kokkuleppele. Eesistujariik Eesti jätkab praegu tehnilisel tasandil tööd, et viia teksti põhjendused vastavusse ettepaneku põhiosaga. Pärast tehniliste arutelude lõppemist tuleb veel läbi vaadata institutsioonidevahelisteks läbirääkimisteks nõukogule antavate volituste tekstis nurksulgudes toodud viited Euroopa ühise varjupaigasüsteemi teistele ettepanekutele.

VIII. ÜMBERASUSTAMISE MÄÄRUS

JSK nõunikud on Eesti eesistumisperioodil jätkanud ümberasustamisraamistiku määrase arutamist ning vaadanud kompromissettepanekud läbi kahel koosolekul (18. septembril ja 3. oktoobril).

Edu on saavutatud juba mitmes ettepaneku aspektis, kuid on veel mõningaid lahendamata küsimusi, sealhulgas ümberasustamise ja humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmise mõiste ja kohaldamisala, samuti vastuvõetud isikutele antav staatus.

Eesistujariik teeb praegu tööd uute kompromissettepanekutega, et liikuda selle eelnõuga JSK nõunike tasandil edasi. Eesistujariigi eesmärk on saada nõukogule volitused, et alustada Euroopa Parlamendiga esimesel võimalusel läbirääkimisi.

IX. KOKKUVÕTE

COREPERil ja nõukogul palutakse käesolev eduaruanne teadmiseks võtta.